

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Vår ref.: PAH/akr

Oslo, 5. desember 2018

HØRINGSSVAR – UTKAST TIL FORSKRIFT OM FORSVARLIG UTLÅNSPRAKSIS FOR FORBRUKSLÅN

Det vises til Finansdepartementets høringsbrev av 27. september 2018 med vedlegg vedrørende ovennevnte. Høringsnotatet er utarbeidet av Finanstilsynet og ble oversendt til Finansdepartementet den 31. august 2018. Finansforbundet gir med dette sitt høringssvar.

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen, med 32.000 medlemmer. Finansforbundet er opptatt av å forebygge gjeldsproblemer og å sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for finansnæringen.

Finansforbundet er videre opptatt av at finansnæringen i Norge skal ha høy troverdighet og et godt omdømme. Næringen er avhengig av seriøse aktører som er gode rådgivere for sine kunder, og som jobber for å ivareta kundenes interesser. Finansforbundet jobber også for å øke kunnskapen om næringens rolle i samfunnet. Økt kunnskap om næringens betydelse i samfunnet vil bidra til økt etisk bevissthet. En ansvarlig finansnæring er en transparent og langsiktig finansnæring.

Finansforbundet støtter i all hovedsak Finanstilsynets utkast til forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån. Vi støtter også avgjørelsen å fastsette en egen forskrift for å sikre selskapenes etterlevelse av forsvarlig utlånspraksis. Sterk og rask vekst i volumet av forbrukslån er bekymringsfullt og gjør det nødvendig å ta i bruk nye virkemidler. Finansforbundet støtter derfor en klar og tydelig regulering på dette området.

Manglende etterlevelse

Forskriftsutkastet er i all hovedsak en videreføring av Finanstilsynets eksisterende retningslinjer.¹ En av begrunnelsene for å lovfeste reguleringen er foretakenes manglende vilje og evne til å etterleve retningslinjene. Dette kom blant annet frem da tilsynet gjennomførte en undersøkelse blant alle foretak som yter forbrukerkreditt. Funnene ble oppsummert i brev til finansforetakene den 12. juni 2018. Undersøkelsen viste blant annet at 35,9 prosent av innvilgede forbrukslån avvek fra retningslinjenes krav. Dette er en uakseptabel høy andel, og Finansforbundet støtter derfor som nevnt tilsynets anbefaling om å fastsette retningslinjene i egen forskrift. Flere finansforetak har overfor Finanstilsynet argumentert med at de ikke følger kravene i eksisterende retningslinjer fordi heller ikke andre foretak gjør det. Dette bekrefter også nødvendigheten av å omgjøre frivillige retningslinjer til lovfestet regulering.

Forskriftens virkeområde

Finanstilsynet foreslår at forskriften skal gjelde både for innvilgelse og forhøyelse av usikret kreditt (forbrukslån) til forbrukere i regi av finansforetak, og at bestemmelsene også skal gjelde kreditt knyttet til kreditt- og betalingskort. Finansforbundet støtter dette. Forbundet støtter også tilsynets presisering at forskriften skal gjelde for alle som opererer på det norske markedet, uavhengig om foretaket har utenlandsk eierskap eller befinner seg fysisk i utlandet. Når forbrukslånemarkedet preges av selskap som tilbyr nettbaserte tjenester er det vanskelig for kundene å skille mellom foretak etablert i og utenfor Norge. Finansforbundet har lenge påpekt viktigheten av å ha like spilleregler for alle foretak som tilbyr finansielle tjenester til det norske markedet og støtter derfor tilsynets vurdering.

Dokumentasjon av kredittvurdering

Finansforbundet støtter Finanstilsynets presisering om at gjeldsopplysninger skal sjekkes mot gjeldsregister og at kredittvurderingen skal være dokumentert. Gjeldsregisteret AS og Norsk Gjeldsinformasjon AS fikk 22. juni 2018 konsesjon til å drive virksomhet som gjeldsinformasjonsforetak, og 18. oktober samme år fikk Experian Gjeldsregister AS også konsesjon. Minst ett av disse selskapene har en ferdig utviklet løsning som er klar til lansering, og Finansforbundet håper Barne- og likestillingsdepartementet så snart som mulig legger til rette for at registrene kan tas i bruk.

Finansforbundet støtter også både kravet om månedlige avdrag med en maksimal tilbakebetalingstid på fem år og at dette kravet inngår i vurderingen av gjeldsbetjeningsvevnen. Vi vil imidlertid minne om at i visse livsfaser eller visse livssituasjoner

¹ Tilsynet innførte retningslinjene i 2017, se Finanstilsynets rundskriv 5/2017 *Retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån*

kan være behov som går utover de fastsatte grensene, og at det bør være mulighet til å bruke en viss grad av skjønn og kunne drive godt bankhåndverk vedrørende refinansiering og fastsettelse av løpetid.

Finansforbundet mener det er viktig å ivareta forbrukernes interesser, samtidig som det i et velfungerende og effektivt marked skal tilbys usikret kreditt og forbrukslån. Det viktige er at driften styres av regler om god forretningsskikk og de til enhver tid gjeldene lover og forskrifter. Vi støtter Norges Bank som i sitt hørings svar sier: «Regulering av kredittmarkedene må avveie hensynet til effektive kredittmarkeder mot hensynet til å begrense oppbygging av risiko i det finansielle systemet. I et effektivt kredittmarked bør det også være mulig å innvilge forbrukslån innenfor god forretningsskikk. Norges Bank mener at forskriftsforslaget ikke er til hinder for dette.»

Med vennlig hilsen
FINANSFORBUNDET

Pål Adrian Hellman
forbundsleder